

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Groeningenlei te Kontich

Vanessa Vander Ginst
Ward Decramer

Tienen, 2019
Studiebureau Archeologie bvba

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Groeningenlei te Kontich

**Vanessa Vander Ginst
Ward Decramer**

**Tienen, 2019
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Groeningenlei te Kontich

Initiatiefnemer:	Gands nv
Projectleiding:	Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Vanessa Vander Ginst & Ward Decramer
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2019, Studiebureau Archeologie bvba

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2019H182
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 13 206 m ²¹ . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst OE/ERK/Archeoloog/2015/00030 Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Actoren:	Vanessa Vander Ginst (auteur) Ward Decramer (digitaliseerder en auteur)
Locatie:	Kontich, Groeningelei 74 (fig. 1.1 en 1.2) Bounding box: punt 1: x = 154311, y = 203268 punt 2: x = 154441, y = 203477 Kontich, Afd. 1, Sectie B, percelen 49s, 49r, 47d, 50c en 49n (fig. 1.3)
Relevante termen:²	Kempen, Bureauonderzoek, metaaltijden
Bebouwde zones:	Momenteel is het projectgebied deels bebouwd en bebost.

¹ De plannen zijn gewijzigd tov de reeds ingediende en geweigerde archeologienota ID12119 omdat men beslist heeft de parking naar het noorden toe uit te breiden.

² Thesaurus: <https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

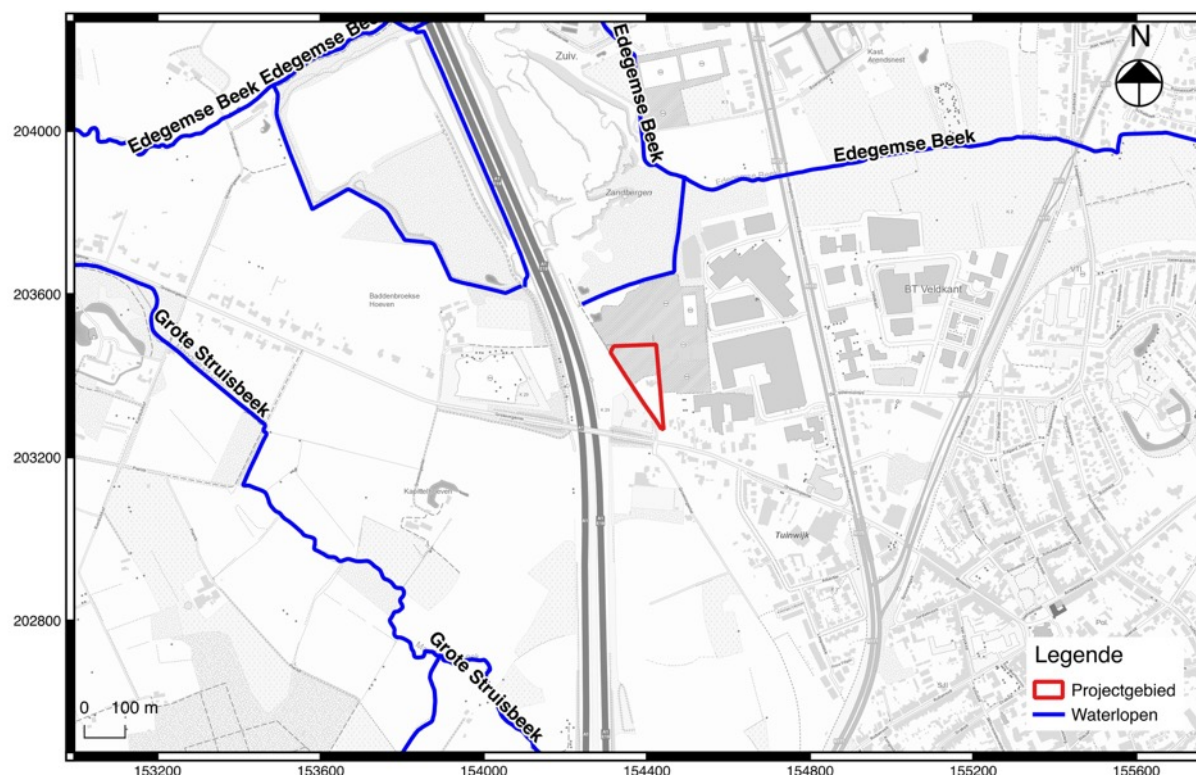

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

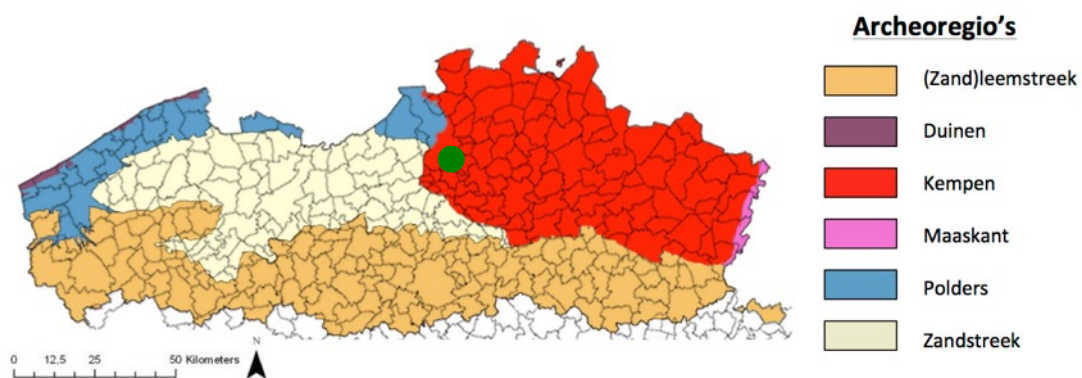

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's³.

³ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

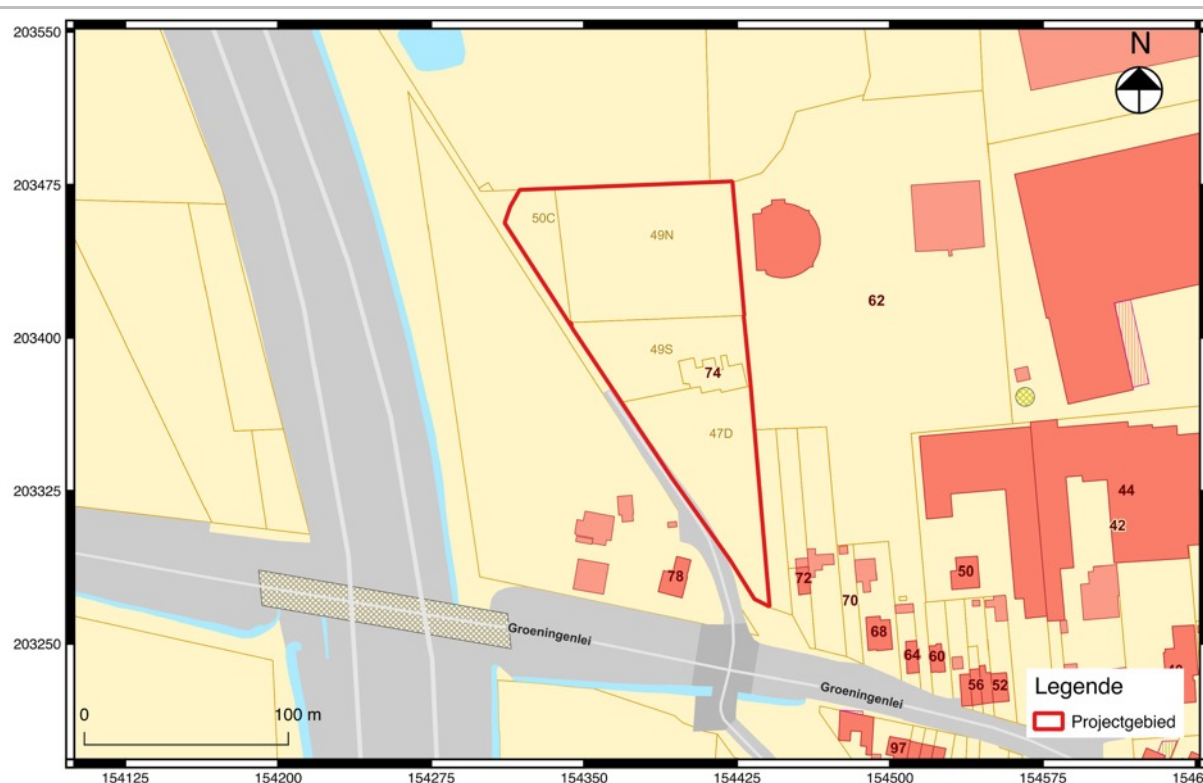

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

N.v.t.

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.

- een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden:

Niet van toepassing.

1.1.4 Beschrijving geplande werken⁴

Huidige situatie

Momenteel is het terrein deels bebost en beplant met struiken (fig. 1.4) en deel braakliggend. De voormalige bebouwing (het gebouw op perceel 49r) is reeds gesloopt.

⁴ Alle informatie met betrekking tot de geplande werkzaamheden is afkomstig van de opdrachtgever. Alle tot nu toe beschikbare informatie is opgenomen in de archeologienota.

Fig. 1.4: Detail uit een luchtfoto van 2018 met aanduiding van het projectgebied.

Geplande werken

De geplande werken voorzien in een nieuwbouw van een kantoorgebouw met een footprint van ca. 887 m² in het zuiden van het terrein (fig. 1.5 en 1.6). In het noorden komt een parking met een capaciteit van 247 plaatsen met verspreid aangeplante bomen en een wadi in het noorden⁵. In het zuidoosten van de parking wordt een fietsenstalling met 20 plaatsen en 4 elektrische oplaadpunten voorzien.

In het oosten, naast het kantoorgebouw, komt een nieuw aan te leggen brand- en rijweg te liggen met een naastliggende gracht die van de Groeningenlei naar de parking in het noorden loopt.

Het kantoorgebouw telt twee verdiepingen en een kroonverdieping. Het gebouw wordt niet onderkelderd en komt op een paalfundering te liggen.

Ten noorden en ten oosten van het gebouw komen nutsvoorzieningen te liggen, met in het noorden een hemelwaterput van 10.000 liter, een put van 4810 liter en één van 1800 liter (fig. 1.6). Deze putten hebben een overloop naar een gracht ten oosten van het terrein. In het oosten komt een septische put te liggen van 30.000 liter met eveneens een overloop naar de gracht in het oosten.

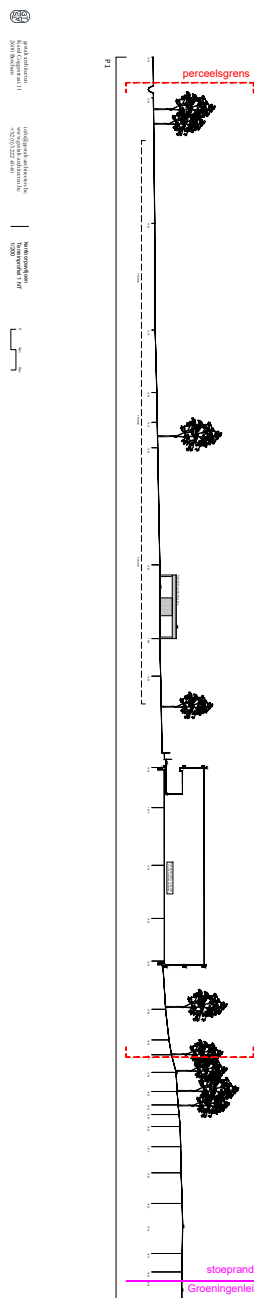
De rijweg naar de parking wordt uitgevoerd in beton, de parkeerplaatsen in grasdallen en de rijweg van de parking zelf wordt uitgevoerd in waterdoorlatende klinkers. In de parkingzone worden tevens nieuwe bomen aangeplant.

Het terrein wordt licht genivelleerd ter hoogte van de nieuwbouw.

⁵De plannen zijn gewijzigd tov de reeds ingediende en geweigerde archeologienota ID12119 omdat men beslist heeft de parking naar het noorden toe uit te breiden.

Fig. 1.5: Ontwerpplan nieuwbouw en parking.

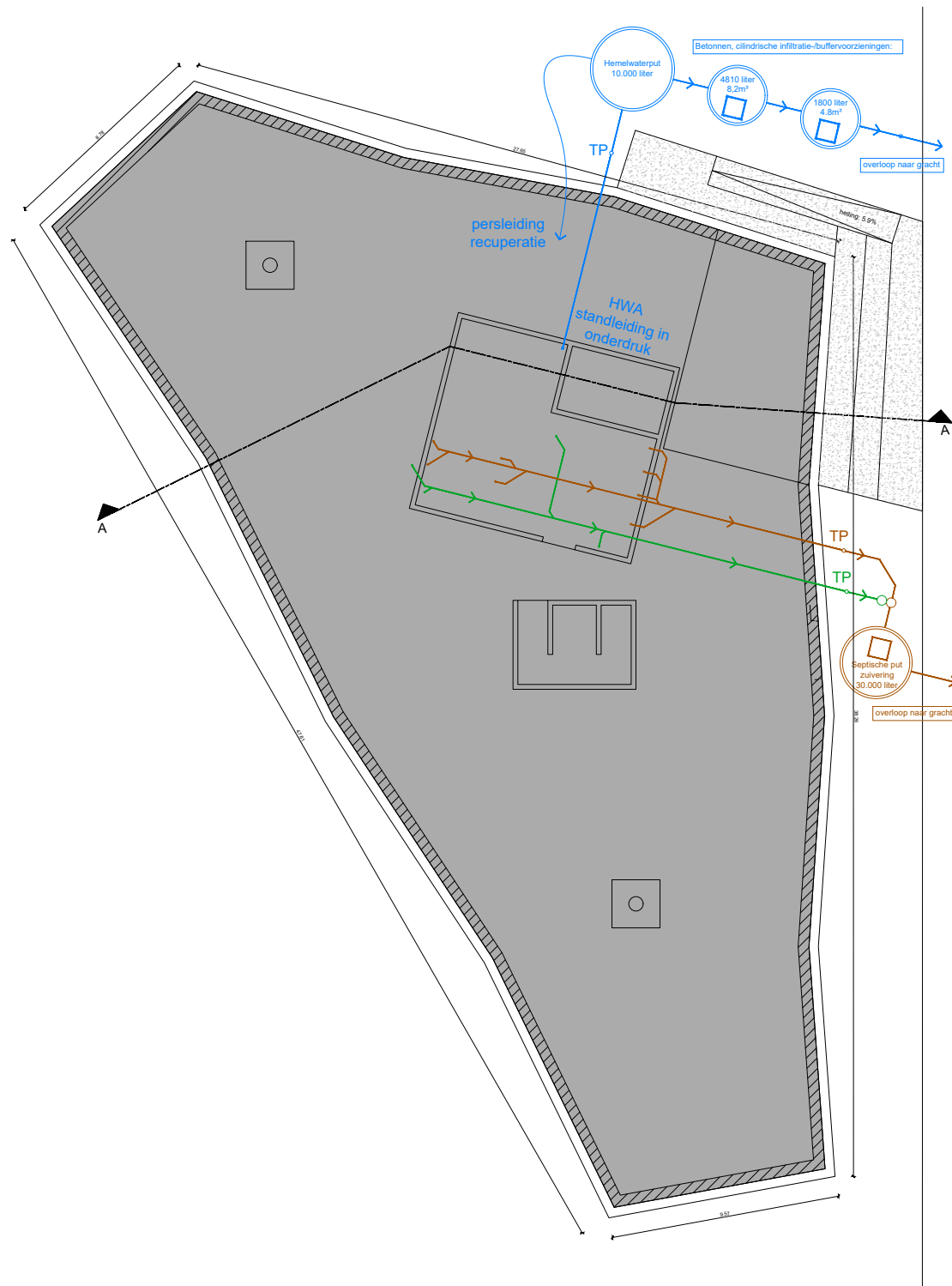

Fig. 1.6: Terreinsnede en grondplan van kantoorpaviljoen.

1.1.6 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online onderzocht via www.dov.vlaanderen.be. Op basis van de onderzochte kaarten werd gepoogd een duidelijk beeld te verkrijgen van de landschappelijke en bodemkundige ligging van het projectgebied (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.2.1 en art. 12.5.2.2). Hiervoor werd gebruik gemaakt van volgende kaarten:

- Bodemkaart
- Tertiair Geologische kaart
- Quartair geologische kaart
- Digitaal Hoogtemodel (DHM II)

De geomorfologische kaart kon niet worden geraadpleegd omdat deze enkel beschikbaar is voor de provincie West-Vlaanderen.

Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal en luchtfoto's is gegeorefereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed en bijkomend kaartmateriaal werd opgezocht via www.cartesius.be. Het gebruikte kaartmateriaal werd geselecteerd op basis van de nauwkeurigheid en de aanwezige geschiedkundige gegevens (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.1.2). Volgende kaartmateriaal en luchtfoto's werden geraadpleegd:

- Ferrariskaart (1770-1777)
- Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- Vandermaelenkaart (1846-1852)
- Popp-kaart (1842-1879)
- Luchtfoto's (1971, 1979-1990, 2000-2003, 2013, 2018)

Het belangrijkste beschikbare historische kaartmateriaal werd geraadpleegd om de geschiedenis van het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk na te gaan. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voren komt dat dit noodzakelijk maakt. Het kaartmateriaal wijst op een zeer lage bewoningsdensiteit in het verleden. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Het projectgebied ligt ten noorden van Kontich op een hoogte tussen 14 en 16,5 m TAW⁶. Het reliëf helt af naar het noorden (fig. 1.7 en 1.8). De ontwatering gebeurt via de Edegemse beek. Deze behoort tot het beneden-Scheldebekken⁷. Het terrein is in een gradiëntzone gelegen aan de voet van een interfluvium in de nabijheid van diverse waterlopen. De grens tussen de lager gelegen beekvalleien en de hoger gelegen rug is moeilijk af te bakenen, maar het terrein situeert zich in deze transitiezone. De potentiële aanwezigheid van alluvium en colluvium neemt hierdoor sterk toe.

Binnen de contouren van het projectgebied is op te merken dat de noordelijke zone lager ligt dan de zuidelijke zone. Wat hier de oorzaken van zijn en eventuele gevolgen voor de bodembewaring kan op basis van het bureauonderzoek niet beantwoord worden.

Volgens de tertiair geologische kaart (fig. 1.11) ligt ter hoogte van het projectgebied de Formatie van Berchem uit het Mioceen. Deze formatie bestaat uit fijne donkergroene tot zwarte zeer glauconietrijke zandden⁸. Deze vaak schelprijke formatie ligt overal direct op de formatie van Boom en heeft vaak een goed ontwikkeld basisgrint. De dikte van deze zanden bedraagt maximaal ongeveer 25 m. In de valleien werd tijdens het Holoceen alluvium afgezet dat overwegend uit lemige of kleiige sedimenten bestaat (fig. 1.12).

Het projectgebied ligt op licht zandleemgronden (P). Een deel van het terrein is als bebouwd weergegeven (OB).

Meer bepaald is volgens de bodemkaart de bodemserie Pdcz gekarteerd (fig.1.13).

Pdcz zijn matig natte licht-zandleemgronden met verbrokkelde textuur B horizont. Als variant worden ze grover in de diepte (z), wat mogelijk kan wijzen op een diversiteit aan afzettingen.

In profiel zijn het hydromorfe gedegradeerde grijsbruine podzolachtige bodems. De Ap horizont is bruingrijs tot donkergrijs al naar gelang de podzolizatie min of meer doorgedreven is. In de meeste gevallen ontwikkelde zich in het bovendeel van de E horizont een bruine podzolachtige bodem met vele, verspreide, afgeloogde kwartskorrels. De Bt is sterk gevlekt en bestaat uit Bt resten, witgrijs gebleekte vlekken en duidelijke roestverschijnselen onder vorm\$van okerkleurige tot roodachtige vlekken, vlammen en slierten. De Cg of eventueel de IICg horizont is eveneens sterk roestig, maar is minder heterogeen. Het zijn traag opdrogende gronden in het voorjaar waardoor bewerking en bezaaiing later gebeuren⁹.

⁶ Volgens het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen, <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/dhm/>

⁷ Volgens de Vlaamse Hydrografische Atlas, <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/vha/>

⁸ Jacobs P e.a. 2010:25.

⁹ Bodemkaart van België, Verklarende tekst bij het kaartblad Kontich 43 E, blz. 38

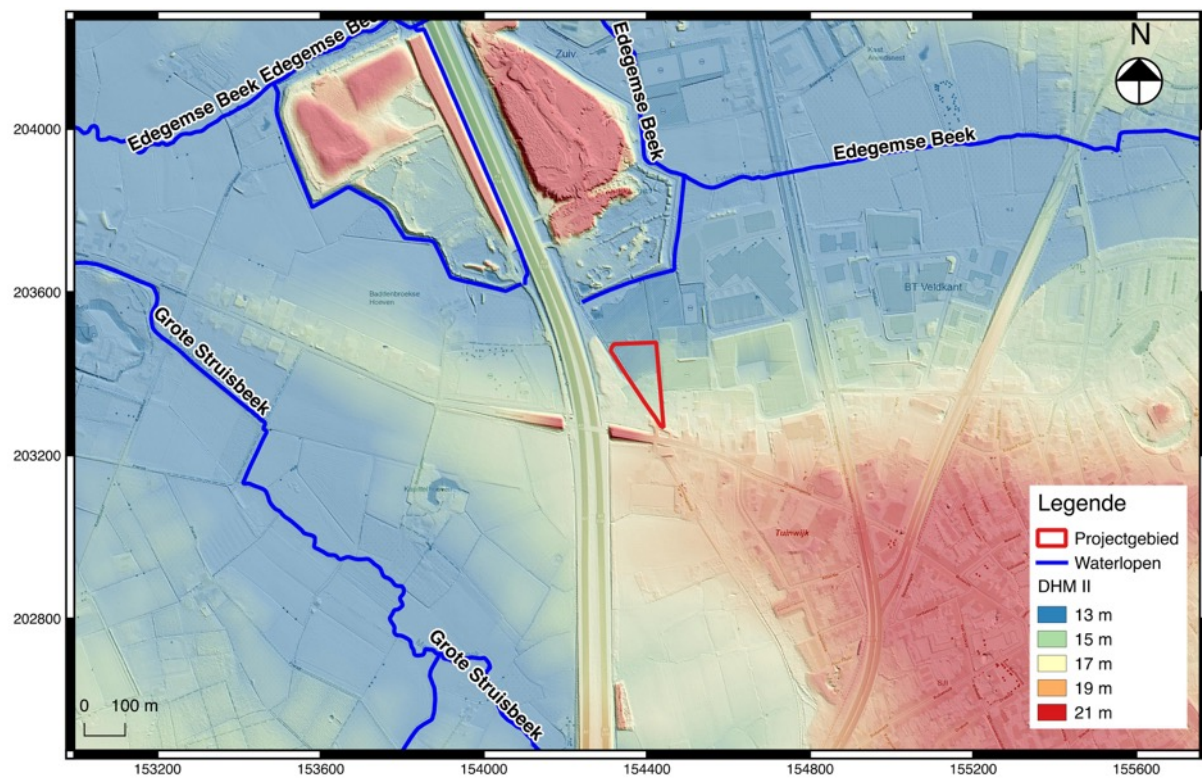

Fig. 1.7: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

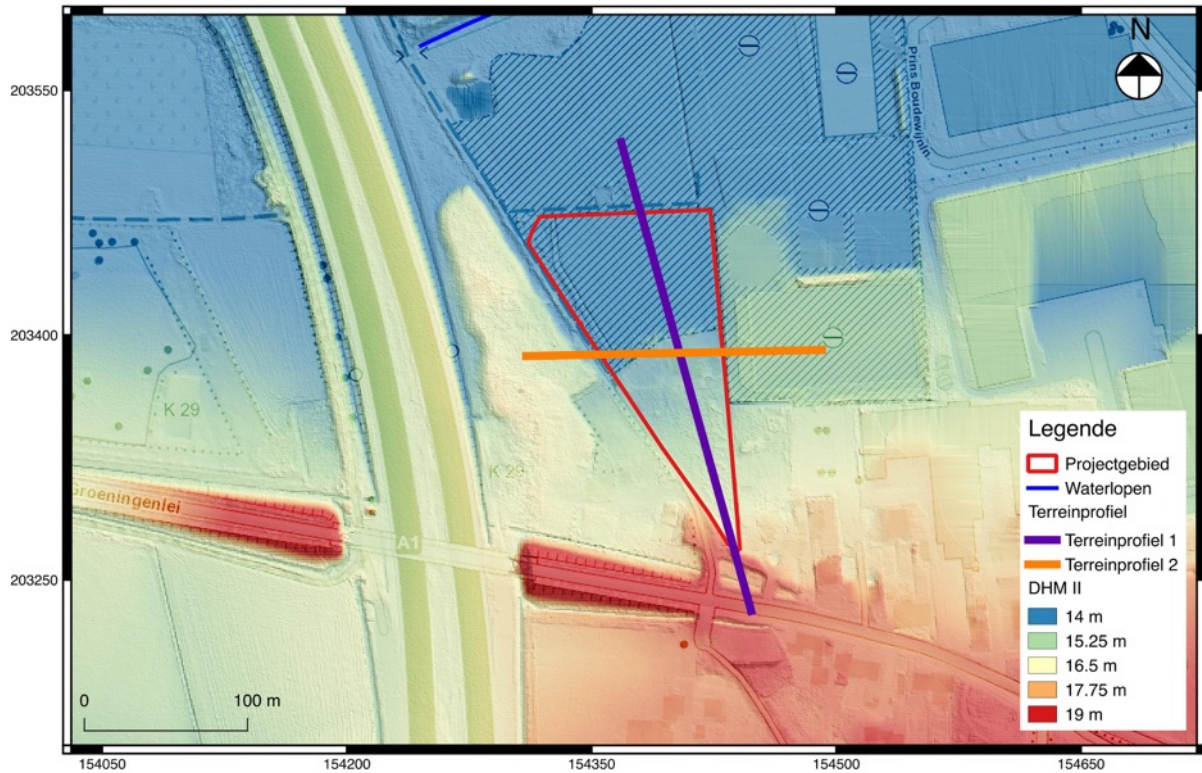

Fig. 1.8: Detail uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

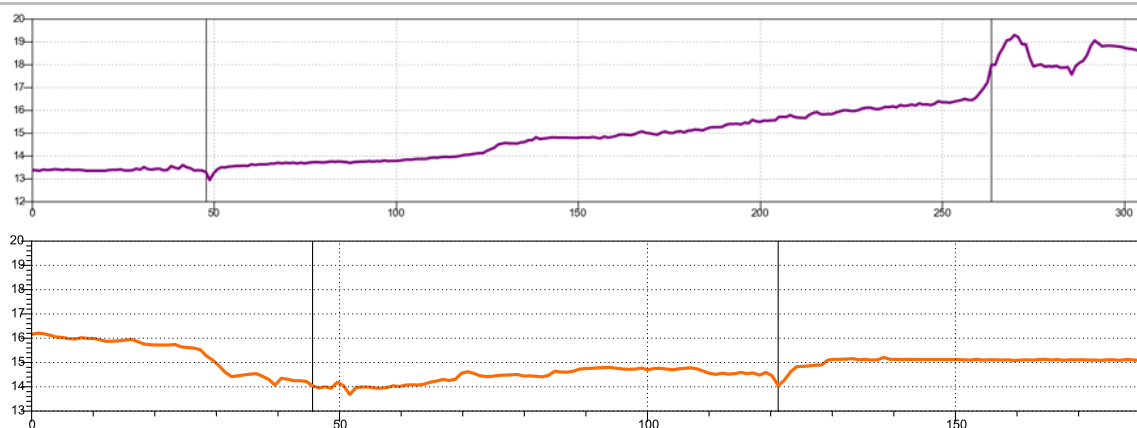

Fig. 1.9: Detail uit het digitaal hoogtemodel met terreinprofielen.

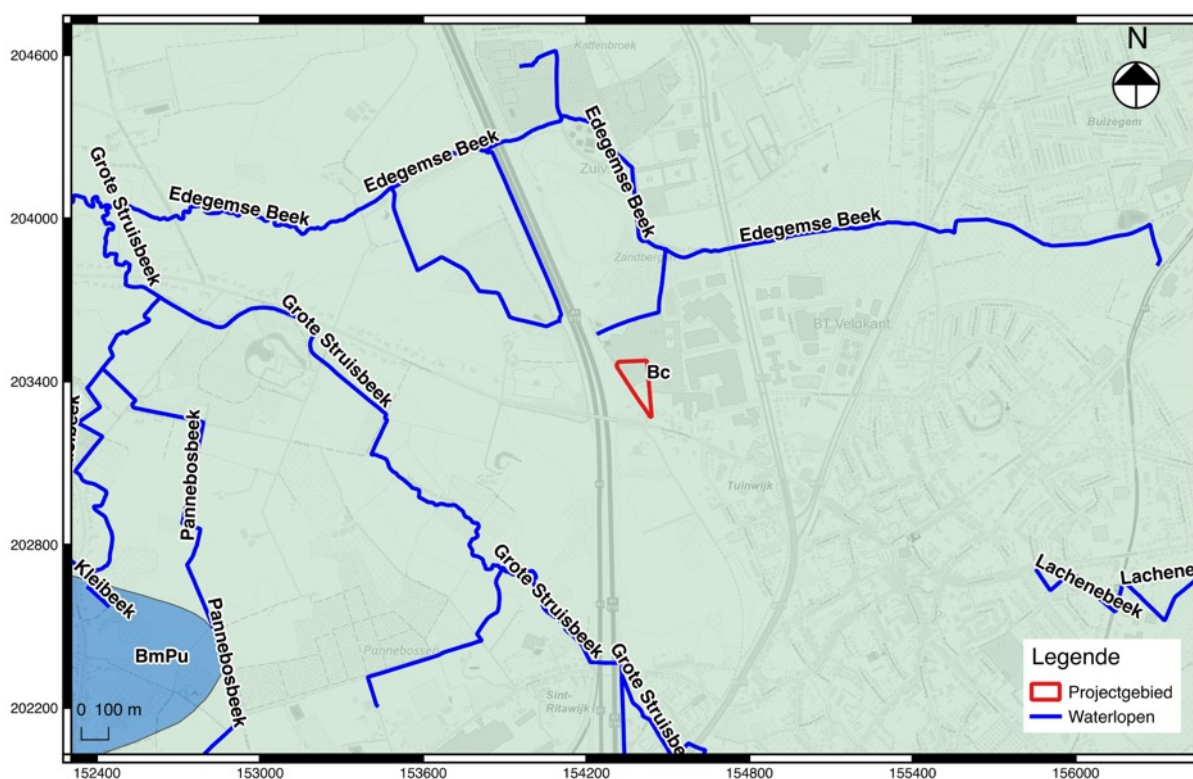

Fig. 1.10: Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

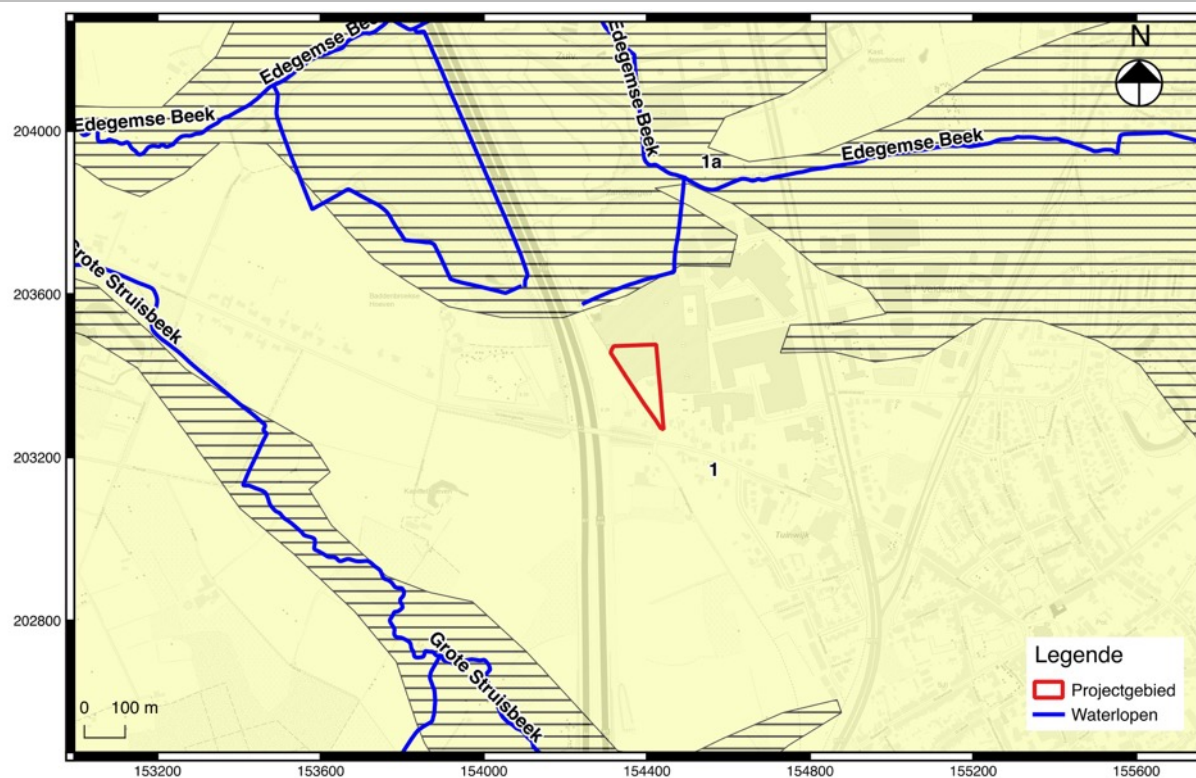

Fig. 1.11: Quartaire geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

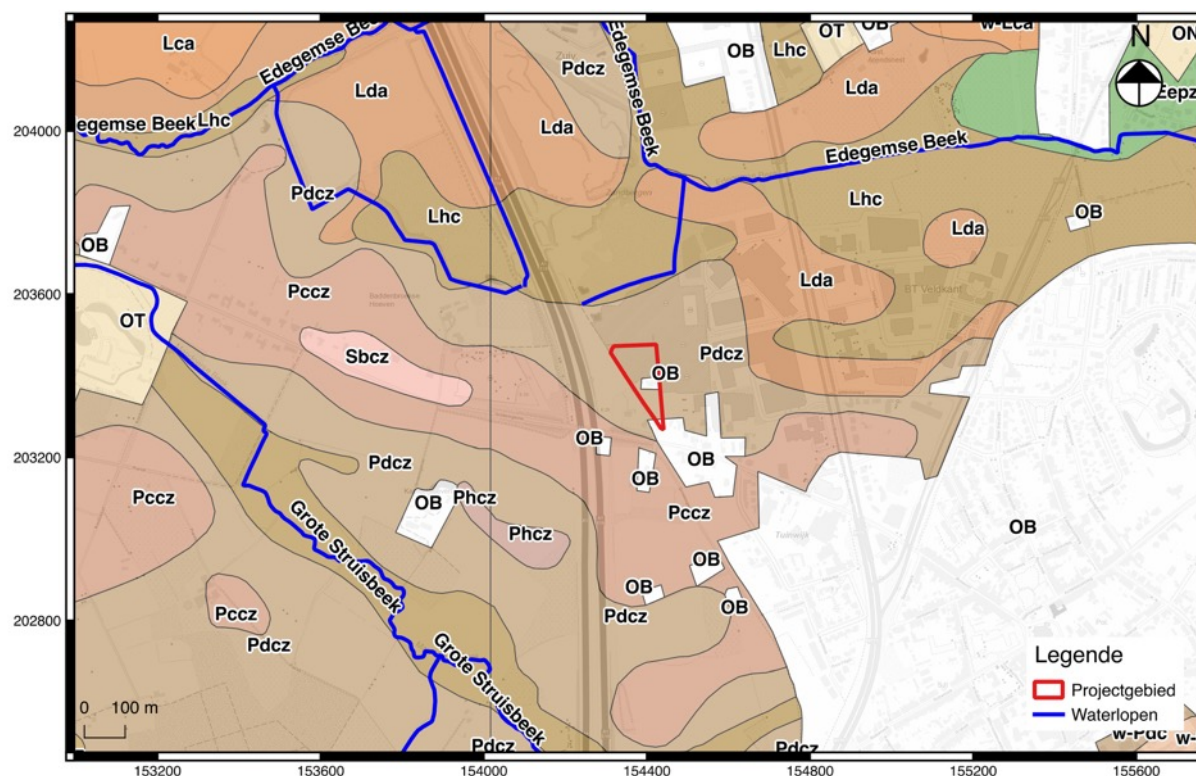

Fig. 1.12: Uittreksel uit de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Op Ferrariskaart is te zien dat het projectgebied onbebouwd was (fig. 1.13). Het terrein zelf wordt weergegeven als bos met hoogstam in het zuiden en als akker in het noorden.

Ook op de 19^e-eeuwse kaarten (Atlas der Buurtwegen, Poppkaart, kaart van Vandermaelen) is het projectgebied als onbebouwd weergegeven. Op de weergave van de Atlas der Buurtwegen lijkt er een O-W-georiënteerde weg door het projectgebied te lopen.

Op een luchtfoto van 1971 lijkt de huidige toestand van het terrein, met bebouwing in het noordoosten, een weg ten noorden hiervan en voor de rest bebost, reeds te bestaan (fig. 1.17).

Fig. 1.13: Detail uit de Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

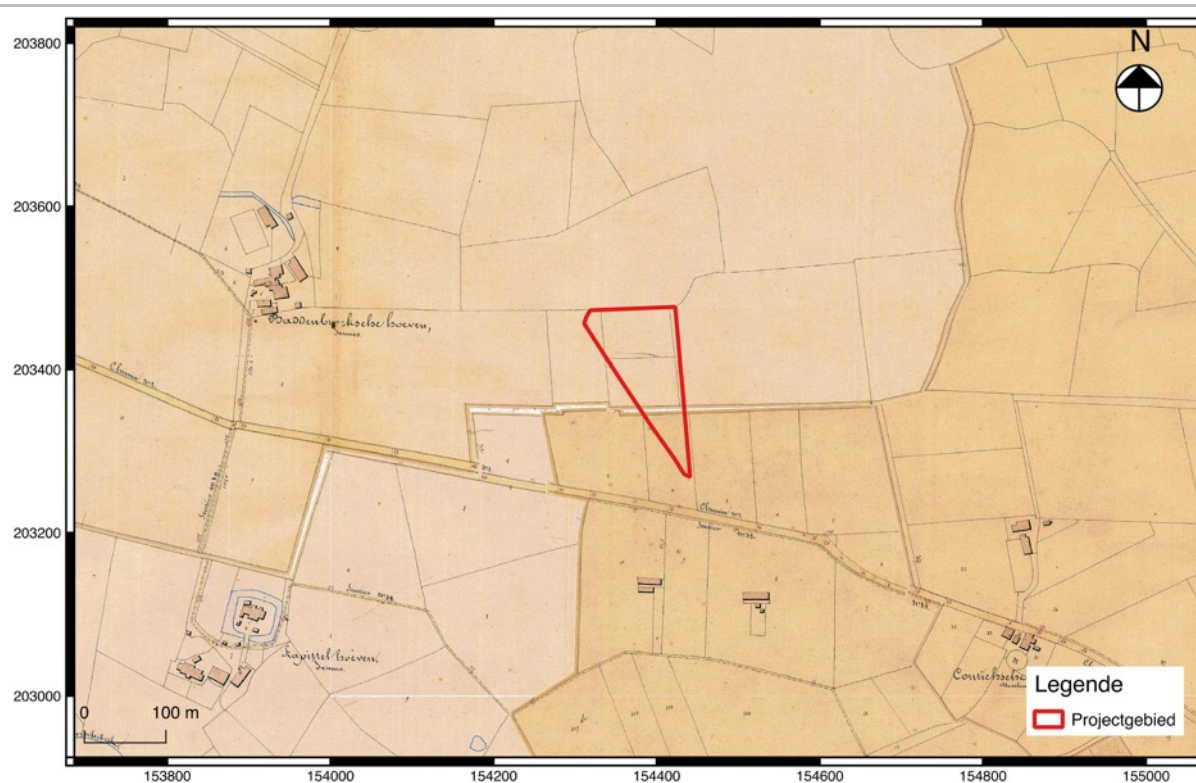

Fig. 1.14: Detail uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

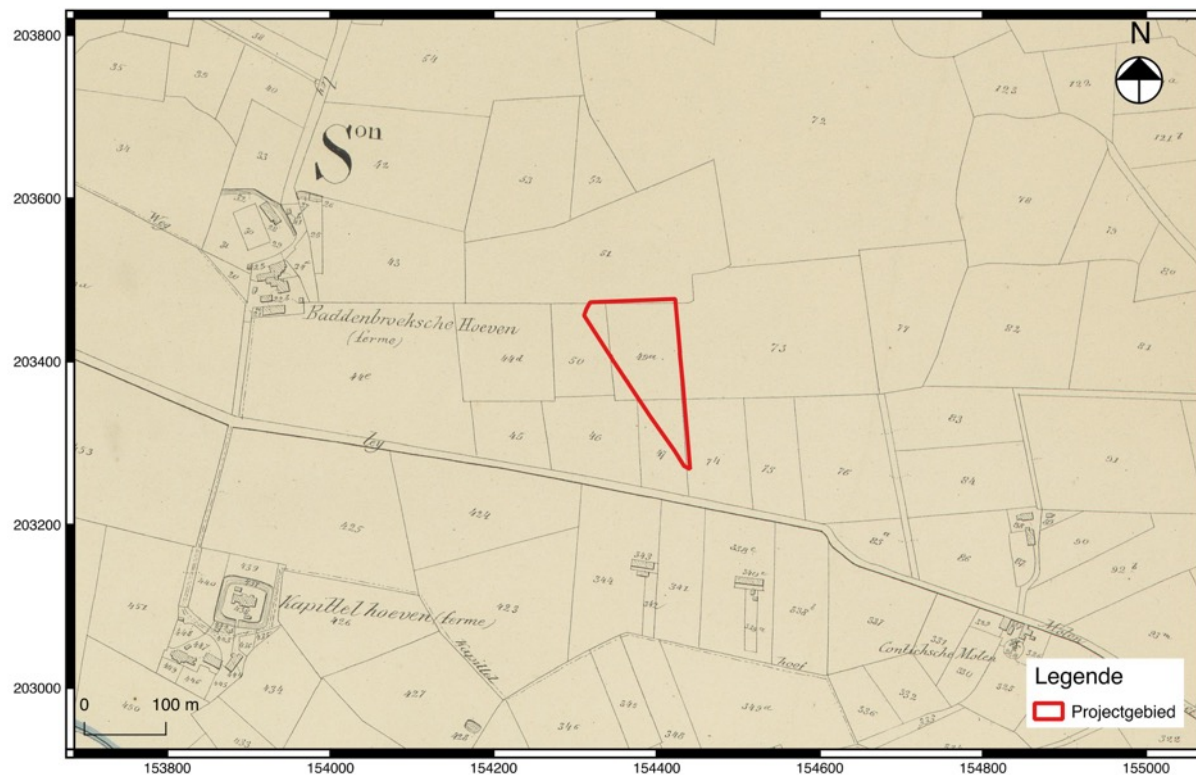

Fig. 1.15: Detail uit de Popp-kaart (1842-1879) met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

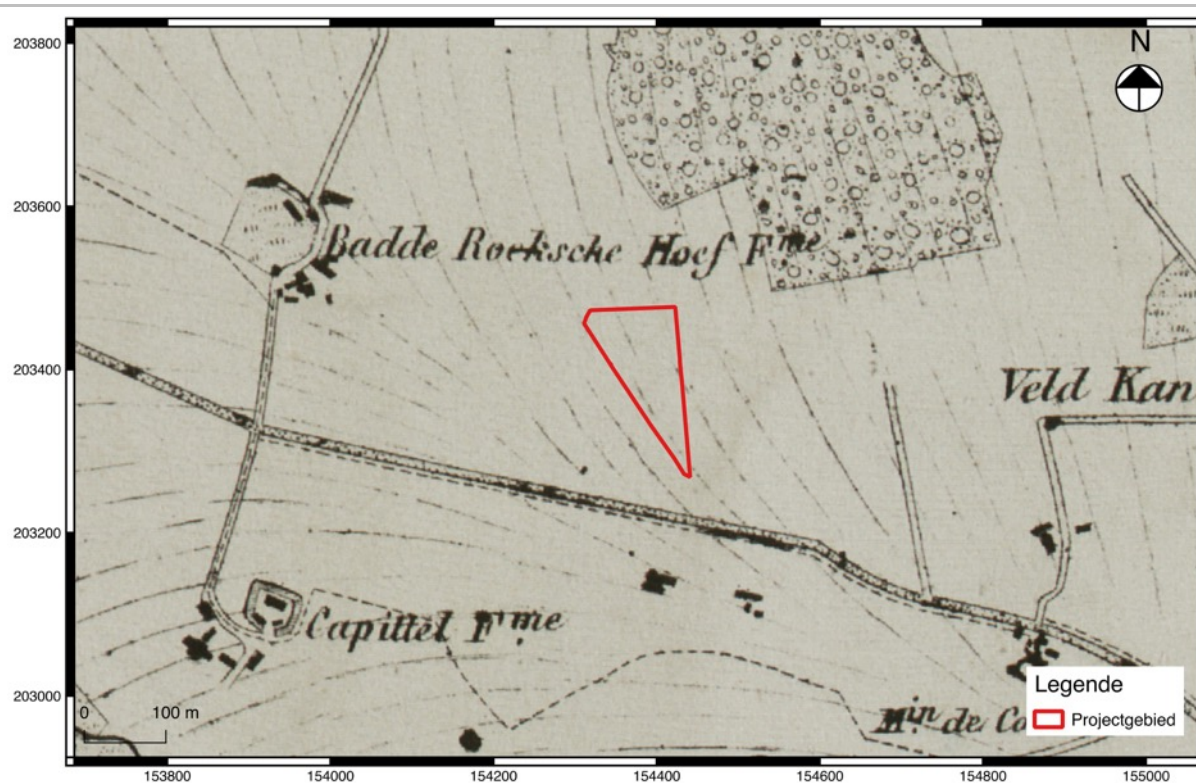

Fig. 1.16: Detail uit de Vandermaelenkaart (1846-1854) met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

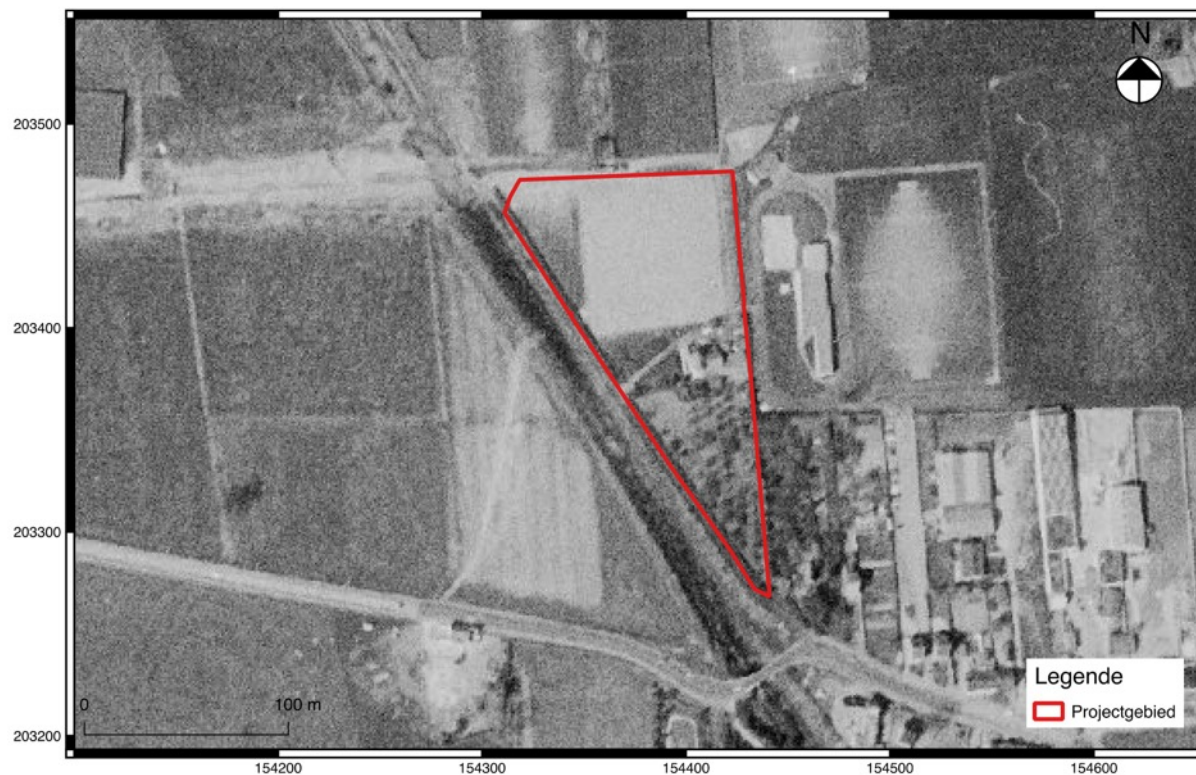

Fig. 1.17: Detail uit een luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied (© AGIV).

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied werden reeds een heel aantal archeologische sites aangetroffen en opgegraven. Deze zijn tevens geregistreerd in de gegevens van de CAI (Centrale archeologische inventaris) (fig. 1. 18).

Er is een grote cluster van sites uit de metaaltijden en de Romeinse periode op ca. 250 m ten zuidoosten van het projectgebied.

CAI-locatie 160486, ten noorden van de Groeningenlei, en ten oosten van het projectgebied is de zone van een vooronderzoek door middel van proefsleuven en de daaropvolgende opgraving. Deze opgraving op het terrein te Kontich-Groeningenlei heeft verschillende nederzettingssporen uit de midden-ijzertijd en enkele sporen uit de Romeinse periode opgeleverd¹⁰. Deze konden ingedeeld worden in paalsporen, waterputten, kuilen en greppels. Het valt op dat op de hogergelegen delen van het terrein vooral paalsporen werden gevonden. Hoewel er geen plattegronden herkend werden, is het niet onlogisch dat deze sporen, die in verband gebracht moeten worden met gebouwen, op de drogere delen van het landschap te vinden zijn.

Er werden vier greppels aangetroffen die aan de hand van het handgevormd aardewerk in de ijzertijd gedateerd worden. Vermoedelijk zijn deze te zien als perceelsafbakening. Het onderzochte terrein is echter te klein om hiervan een goed beeld te vormen. Wel kan gezegd worden dat de erven een NNO-ZZW oriëntatie hadden. Deze greppels zullen ongetwijfeld ook een drainagefunctie gehad hebben, waarbij het water naar de lager gelegen delen werd afgevoerd.

In deze lager gelegen delen werden ook twee waterputten aangetroffen. De meest noordelijk gelegen put (spoor 9) werd aan de hand van het aardewerk en een fragment van een Romeinse dakpan in de Romeinse periode gedateerd. Dendrochronologisch onderzoek leverde echter geen datering op. De opbouw van deze waterput bestaat onderaan uit verticaal geplaatste, aangepunte balkjes met daartussen een vlechtwerk van twijgjes. Op de bodem werd een laag van twijgjes aangebracht die dienst moet gedaan hebben als zand/modder filter. Op deze constructie heeft een houten, vierkante structuur gestaan.

De tweede waterput (spoor 24) lag iets meer naar het zuiden. Aan de hand van het gevonden aardewerk werd dit spoor gedateerd in de midden-ijzertijd. Op basis van de typologie van Johan Hoorne kon de waterput tot het type 1.3a worden ingedeeld. Dit type komt in België voor vanaf de late bronstijd en piekt in de late ijzertijd¹¹.

Het terrein net ten westen hiervan (Groeningenlei 26-34, CAI 207244) werd eveneens opgegraven na een positief vooronderzoek¹². In deze zone werden mogelijk sporen uit de ijzertijd aangetroffen en sporen uit de Romeinse periode aangetroffen. Mogelijk uit de ijzertijd werden paalsporen en mogelijk een greppel gevonden. Uit de Romeinse periode dateren een kuil en 4 paalsporen, mogelijk restanten van een potstalwoning. Tevens werd een waterput uit de Romeinse periode gevonden.

Ten zuiden van deze beide opgravingen (CAI 207244 en 160486) werd nog een opgraving uitgevoerd na een positief vooronderzoek (CAI 165538)¹³. Het betreft een nederzettingssite met bewoningssporen. De aangetroffen greppels kunnen met zekerheid, door de aanwezigheid van de bouwceramiek en het aardewerk, geplaatst worden in de Romeinse periode. De rest van de sporen kregen op basis van het gevonden aardewerk een ruimere datering in de late-bronstijd tot vroeg-

¹⁰ Smeets & Steenhoudt 2012: 39.

¹¹ Hoorne 2004: 21-28.

¹² <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/160486>

¹³ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/165538>

Romeinse periode mee. Op basis van de uitgevoerde ¹⁴C-dateringen kunnen de nederzettingssporen op de site in de midden-ijzertijd gedateerd worden¹⁴.

Het diepte van het archeologische vlak schommelde op deze opgravingen tussen 40 en 80 cm onder maaiveld.

Ten westen van het projectgebied werden bij een opgraving in 1974 scherven en 'woonsporen' uit de midden-Romeinse periode aangetroffen (CAI 105212)¹⁵.

Ten zuidwesten van het projectgebied werden bij een prospectie (CAI 210575) 1 paalspoor uit de ijzertijd of de Romeinse tijd aangetroffen.

Nog ten zuidwesten werd bij een archeologisch onderzoek (CAI 105232) in 1988 een kuil met lichtgrijze vulling en een handgevormde scherf in de vulling gevonden.

Nog in de omgeving zijn in de gegevens van de CAI vondstmeldingen en sites op basis van cartografie geregistreerd:

-CAI 105211: een vondstmelding uit 1905 waar een zone met bewoningssporen uit de Romeinse periode gevonden werd tijdens de aanleg van het oude spoorwegtracé van Antwerpen naar Mechelen.

-CAI 105231: een laat-Romeinse waterput

-CAI 105239 en CAI 105241: Het gaat respectievelijk om een 17de-eeuws versterkt hoevecomplex, de "Badenbroeks Hoeven" en de "Kapittelhoeven", een site met walgracht waarvan de eerste gebouwen dateren van voor 1347. Tijdens de 15de eeuw werd een tweede hoeve omwald.

-CAI 105221: Hier werd in 1992 tijdens een veldprospectie vondstmateriaal uit de volle middeleeuwen gevonden.

-CAI 207947: Losse vondst: koperen schelpje, onbekende functie en datering

-CAI 207695: Losse vondst: een 17de-eeuw muntgewichtje.

-CAI 105275: Pluysegemhof: bij een controle der werken werden hier twee circulaire grachten en bouw materiaal angetroffen.

-CAI 105210: Losse vondst: grote en kleine pot uit ijzertijd, vondstomstandigheden onduidelijk.

-CAI 165220: Losse vondst: een 17de-eeuw muntgewichtje.

-CAI 220473: Losse vondst: een 17de/18de-eeuwse pijpenwroeter, een 19de-eeuws hangertje en een rozenkranskruisje.

-CAI 212360 Losse vondst: een pijlgewichtbakje

-CAI 217608 Losse vondst: een Eburonenstater

-CAI 217777 Losse vondst: een 17de-eeuw muntgewichtje.

Er zijn verder ook reeds een aantal bekrachtigde archeologienota's opgemaakt in de nabije omgeving van het projectgebied (fig. 1.19).

Ten oosten van het projectgebied werd een archeologienota (ID3923) opgemaakt voor een terrein ten westen van de Prins Boudewijnlaan. Het betreft de afbraak van een bedrijfsgebouw en de vervanging ervan door een nieuw gebouw. Aangezien de werken vrijwel volledig overlappen met een zone die reeds bebouwd was, werd geen verder archeologisch advies opgelegd¹⁶.

¹⁴ De Raymaekers e.a. 2014: 29-30.

¹⁵ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/105212>

¹⁶ Acke en Bot 2017: Programma van Maatregelen, 2.

Ten zuiden van het projectgebied is een archeologienota opgemaakt (ID62) waarin een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject geadviseerd werd¹⁷.

Voor een terrein ten noordoosten van het projectgebied is een archeologienota (ID 9004) opgemaakt met in het programma van maatregelen een landschappelijk bodemonderzoek, aan de hand van deze resultaten al dan niet verkennende en waarderende archeologische boringen en tenslotte proefsleuven. De reden voor het landschappelijk bodemonderzoek was: *Op basis van de landschappelijke situatie van het plangebied kan wel gesteld worden dat er een gradiëntsituatie aanwezig is: ten noorden van het plangebied stroomt de Edegemse Beek. Het plangebied ligt net aan de voet van de helling van de zuidelijk gelegen dekzandrug. Een dergelijke situatie is aantrekkelijk voor de jagers- verzamelaars uit de steentijd*¹⁸.

Voor een terrein ten zuidoosten van het projectgebied tenslotte werd een programma van maatregelen opgesteld met een uitgesteld vooronderzoek met proefsleuven (ID 10387)¹⁹.

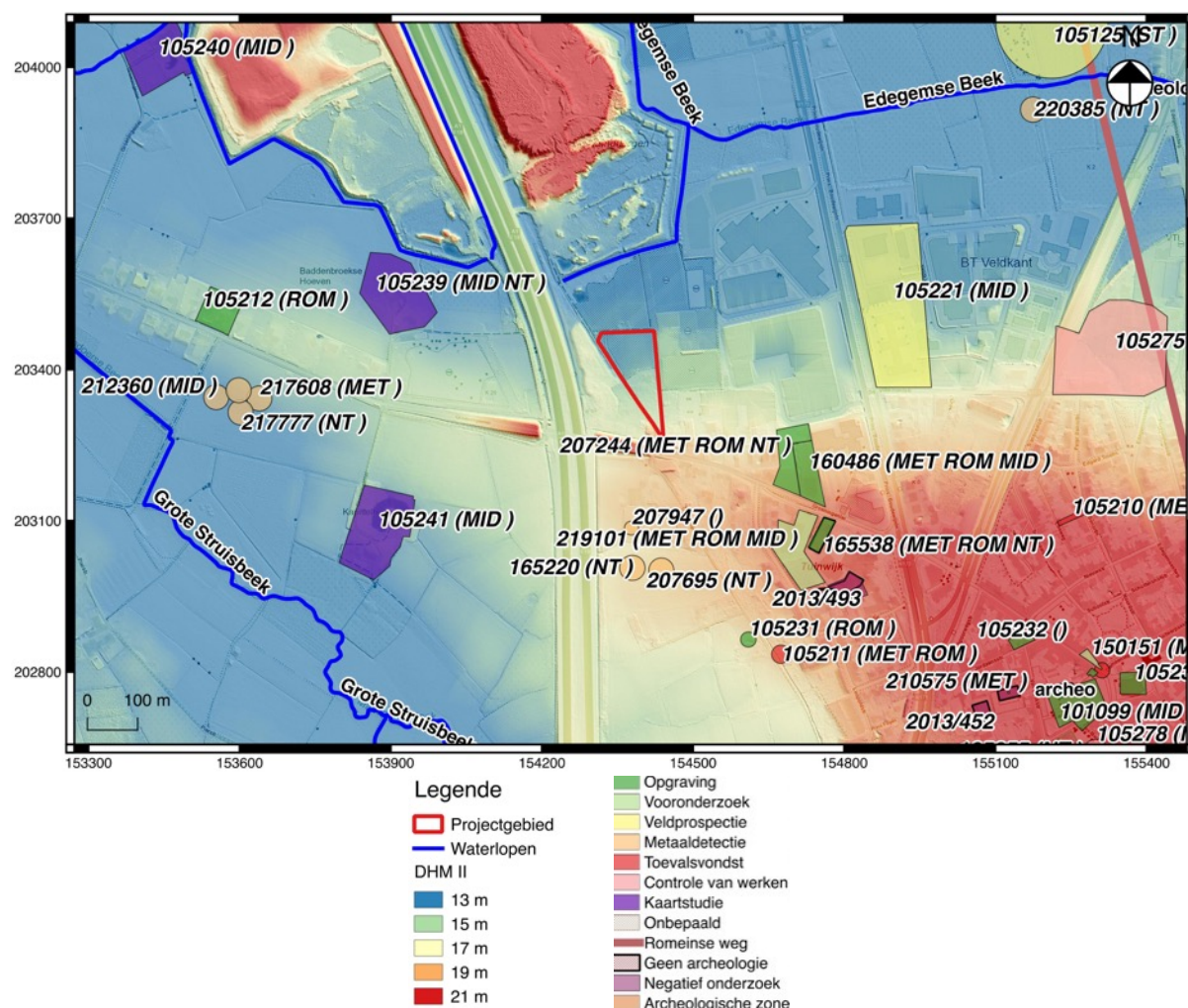

Fig. 1.18: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied.²⁰

¹⁷ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/62>

¹⁸ Heirbaut 2018: 8.

¹⁹ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/10387>

²⁰ www.agiv.be

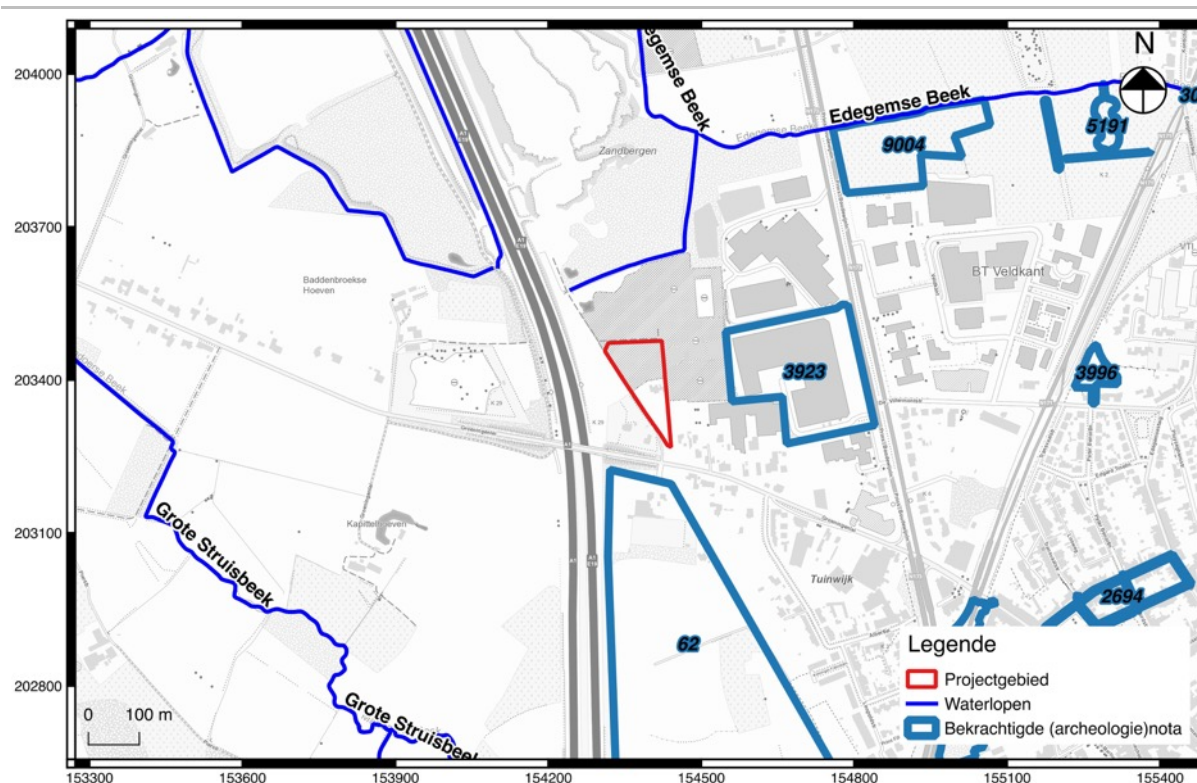

Fig. 1.19: Overzicht van de bekrachtigde (archeologie)nota's in de omgeving van het projectgebied.

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

De gegevens uit het bureauonderzoek wijzen erop dat het projectgebied interessante en relevante archeologische informatie kan bevatten van de steentijd tot en met WOII, met een specifieke verwachting voor steentijd en metaaltijden/Romeinse periode.

Het terrein is ter hoogte van een gradiëntzone gesitueerd aan de voet van een hoger gelegen interfluvium in de nabijheid van enkele waterlopen. Deze rug vormt een interfluvium tussen twee NW-ZO georiënteerde valleien. Het terrein situeert zich tevens op de overgang van de voet naar de lager gelegen beekvalleien waardoor zowel de menselijke aanwezigheidskansen (jager/verzamelaars) als het conservatiepotentieel van steentijdartefactensites sterk toenemen. Verspreid in de omgeving werden er bij veldprospecties reeds lithische artefacten gevonden. Gezien de hoge trefkans van goed geconserveerde steentijd artefactensites (*high density*) wordt het potentieel op kennis- en datawinst als hoog ingeschat.

Op basis van de gegevens uit de Centraal Archeologische Inventaris heeft het projectgebied verder een zeer hoog potentieel voor het aantreffen van relictten uit de Romeinse periode en de metaaltijden. Er is namelijk een grote cluster van sites uit de metaaltijden en de Romeinse periode op ca. 250 m ten zuidoosten van het projectgebied. Mogelijk zijn ook sites uit de middeleeuwen bewaard.

De kans op het aantreffen van sites uit de nieuwe tijd lijkt ook eerder laag aangezien op de geraadpleegde historische kaarten het projectgebied leeg blijkt te zijn (op een mogelijke weg op de Atlas der Buurtwegen na).

1.2.5 Synthese

De geplande werken voorzien in een nieuwbouw van een kantoorgebouw met een footprint van ca. 887m² in het zuiden van het terrein. In het noorden komt een parking met een capaciteit van 247 plaatsen en een wadi. Ten zuidoosten op de parking komt een fietsenstalling met 20 plaatsen en 4 elektrische oplaadpunten.

Ten oosten van het kantoorgebouw komt een nieuw aan te leggen brand- en rijweg te liggen met een naastliggende gracht die van de Groeninge naar de parking in het noorden loopt.

Het kantoorgebouw telt twee verdiepingen en een kroonverdieping. Het gebouw wordt niet onderkelderd en komt op een plaatfundering met vorstrand te liggen.

Ten noorden en ten oosten van het gebouw komen nutsvoorzieningen te liggen, met in het noorden een hemelwaterput van 10.000 liter, een put van 4810 liter en één van 1800 liter (fig. 1.6). Deze putten hebben een overloop naar een gracht ten oosten van het terrein. In het oosten komt een septische put te liggen van 30.000 liter met eveneens een overloop naar de gracht in het oosten.

De rijweg naar de parking wordt uitgevoerd in beton, de parkeerplaatsen in grasdallen en de rijweg van de parking zelf wordt uitgevoerd in waterdoorlatende klinkers. In de parkingzone worden tevens nieuwe bomen aangeplant.

De gegevens uit het bureauonderzoek wijzen erop dat het projectgebied interessante en relevante archeologische informatie kan bevatten van de steentijd tot en met WOII, met een specifieke verwachting voor steentijd en metaaltijden/Romeinse periode.

Het terrein is ter hoogte van een gradiëntzone gesitueerd aan de voet van een hoger gelegen interfluvium in de nabijheid van enkele waterlopen. Deze rug vormt een interfluvium tussen twee NW-ZO georiënteerde valleien. Het terrein situeert zich tevens op de overgang van de voet naar de lager gelegen beekvalleien waardoor zowel de menselijke aanwezigheidskansen (jager/verzamelaars) als het conservatiepotentieel van steentijdartefactensites sterk toenemen. Verspreid in de omgeving werden er bij veldprospecties reeds lithische artefacten gevonden. Gezien de hoge trefkans van goed geconserveerde steentijd artefactensites (*high density*) wordt het potentieel op kennis- en datawinst als hoog ingeschat.

Op basis van de gegevens uit de Centraal Archeologische Inventaris heeft het projectgebied verder een zeer hoog potentieel voor het aantreffen van relictten uit de Romeinse periode en de metaaltijden. Er is namelijk een grote cluster van sites uit de metaaltijden en de Romeinse periode op ca. 250 m ten zuidoosten van het projectgebied. Mogelijk zijn ook sites uit de middeleeuwen bewaard.

De kans op het aantreffen van sites uit de nieuwe tijd lijkt ook eerder laag aangezien op de geraadpleegde historische kaarten het projectgebied leeg blijkt te zijn (op een mogelijke weg op de Atlas der Buurtwegen na).

Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?

De hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site kan op dit moment niet afdoende gestaafd worden voor het volledige terrein.

Zijn er archeologische sites aanwezig?

Op basis van het bureauonderzoek bestaat vooral de kans dat er een site uit de metaaltijden en/of de Romeinse periode aanwezig is op het projectgebied. Tevens is de site in een gradiëntzone gesitueerd wat de kans op steentijd artefactensites verhoogt.

Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?

De mogelijke resultaten vormen potentieel een waardevolle aanvulling op de resultaten van de vorige onderzoeken in de nabije omgeving van het projectgebied.

Moeten er bijkomende maatregelen worden genomen omwille van eventuele aanwezige sites?

Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Niet van toepassing. Het niet uitvoeren van de werken is geen optie.

Aangezien louter op basis van het bureauonderzoek de afwezigheid van een archeologische site niet afdoende kan worden gestaafd, dient verder archeologisch vooronderzoek plaats te vinden.

Bibliografie

Literatuur

ACKE B. E.A. 2017: Archeologienota Kontich Prins Boudewijnlaan 7, Programma van maatregelen.

DE RAYMAEKER A., STEENHOUDT M. EN SMEETS M. 2014: Archeo-rapport 228. Het archeologisch onderzoek aan de Groeningenlei te Kontich. Tienen.

HEIRBAUT E. 2018: Nieuwbouw aan de Prins Boudewijnlaan te Kontich. Programma van Maatregelen. Halle-Zoersel.

JACOBS P E.A. 2010: Toelichting bij de geologische kaart van België-Vlaams gewest. Kaartblad 15. Antwerpen. Brussel.

SMEETS M. & STEENHOUDT M. 2012: Archeo-rapport 105. De archeologische opgraving van de site Kontich-Groeningenlei. Tienen.

Websites

www.agiv.be

www.dov.vlaanderen.be

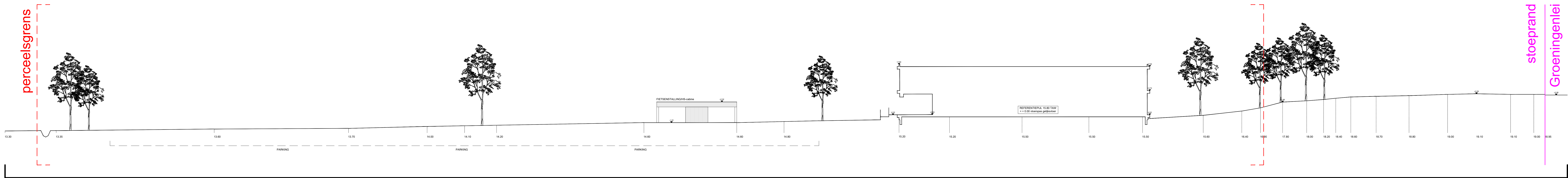
www.geopunt.be

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/thesaurus>

<https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

P1